

HUKUKİ DANIŞMANLIK VE DAVA İZLEME RAPORU

Pembe Hayat LGBTİ+ Dayanışma Derneği

Hazırlayan

Evrım Demirtaş

Pembe Hayat LGBTİ+ Dayanışma Derneği

03124338517

bilgi@pembehayat.org

www.pembehayat.org

Ankara

Tasarım: Tuveyç Timur

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ	6
Biz kimiz, ne yapıyoruz?	6
Bize ulaşın	7
Arkaplan	8
DANIŞMANLIK VERİLERİ VE İÇERİKLERİ	10
Verilen danışmanlığın konusuna göre dağılım	10
Verilen danışmanlığın şehirlere göre dağılımı	11
Danışmanlığın verilmiş şekli	11
Danışanların yaş gruplarına göre dağılımı	12
Danışanların çalışma durumu	12
Cinsiyet uyum süreci	13
İsim değişikliği	16
DAVA İZLEME	18
Esat Eryaman davası	18
İzmir Alsancak'ta polis ve bekçi şiddeti	21
İzmir'de katledilen Hande Buse Şeker'in dava takibi	21
Tarlabaşı Toplum Merkezi kapatılma davası	22
Küçük Bayram Sokak trans kadınlar ve ev mühürlemeleri	22
2022 Ankara Onur Yürüyüşü	23
Yerel Örgütlenme Destekleme Atölyesi	25
Kapasite Güçlendirme Atölyesi - 20 Kasım	26
Avukat Ağı kurma çalışmaları	26
Adana Barosu LGBTİ+ Komisyonu ile toplantı	27
İzmir Barosu LGBTİ+ Hakları Komisyonu ile toplantı	27
Aksaray Barosu avukatlarıyla danışan yönlendirme	27
Pınar Selek Dava İzlemesi	28
SONUÇ YERİNE	29

GİRİŞ

Bu rapor Pembe Hayat LGBTİ+ Dayanışma Derneği'nin, 5 Eylül 2022 ve Temmuz 2023 tarihleri arasında verdiği hukuki danışmanlık, gözaltı ve dava takipleri raporudur.

Biz Kimiz, Ne Yapıyoruz ?

Pembe Hayat LGBTİ+ Dayanışma Derneği, 30 Haziran 2006 tarihinde Ankara'da kurulmuştur. Dernek adını Alain Berliner'in yönettiği ve erkek bedeninde doğmuş bir kız çocuğun hikayesinin anlatıldığı Pembe Hayat (Ma vie en rose, 1997) adlı filminden almıştır.

Translara yönelik ayrımcılık, nefret suçları, şiddet ve toplumsal dışlanma gibi konularda projeler üreten ve doğrudan destek hizmeti sunan Pembe Hayat LGBTİ+ Dayanışma Derneği, ulusal ve uluslararası alanda savunuculuk faaliyetlerine devam etmektedir.

Pembe Hayat; hukuk, eğitim, sağlık ve geçiş süreçleri hakkında ücretsiz danışmanlık hizmetlerini sürdürmektedir. Eryaman'da çetelere karşı verdiği mücadele sırasında bu çeteler tarafından öldürülen Dilek İnce'nin ismi ile bir giysi bankası kurmuştur. Dilek İnce Giysi Bankası, her 3 ayda bir başta hapisaneler olmak üzere ihtiyaç sahibi olan LGBTİ+'lara giysiler göndererek destek olmaktadır.

Pembe Hayat, aynı zamanda Türkiye'nin ilk LGBTİ+ filmleri festivali olan Pembe Hayat KuirFest'i düzenlemektedir. Festival, LGBTİ+'lara yönelik ayrımcılığa ve şiddete dikkat çekerken Türkiye'de kuir teorinin ve sanatın konuşulmasına, tartışılmasına olanak yaratıyor.

Pembe Hayat LGBTİ+ Dayanışma Derneği çevresinde bir araya gelen sanatçılardan oluşan Pembe Sanat Ekibi ise LGBTİ+ hakları mücadelesine sanat aracılığıyla ifade alanları yaratmayı amaçlıyor.

Bize ulaşın

İletişim

bilgi@pembehayat.org
03124338517

Hukuki Danışmanlık

hukuk@pembehayat.org
05413361545 (Pzt-Çrş- Cum/12:00-18:00)

Psikolojik Danışma

psikolojikdanisma@pembehayat.org
05491000688 (Pzt-Çrş- Cum/12:00-18:00)

Medya

medya@pembehayat.org
03124338517

Uluslararası İlişkiler

pembehayat@pembehayat.org
03124338517

Dilek İnce Giysi Bankası

evrim@pembehayat.org
05413361545

ARKA PLAN

Bu rapor Pembe Hayat LGBTİ+ Dayanışma Derneğinin (dernek olarak anılacaktır) 2022 Eylül ayından, 2023 Ağustos ayına kadar verdiği hukuki danışmanlığın ve izlenen davaların çıktılıyla oluşturulmuştur.

2022 Eylül ayında Dernek hukuki danışmanlık vermeye başlamıştır. Telefon, email yoluyla danışmanlık verilmiş, verilen danışmanlıklar ay sonunda sosyal medya hesaplarından paylaşılmıştır. Ankara merkezli olan Dernek, Türkiye genelinde telefon ve email üzerinden LGBTİ+'lara hukuki destek vermiştir.

11 ayda 1280 danışana hukuki destek sunulmuş, kişi olarak 369 farklı danışana ulaşılmıştır, bu raporda verilen desteklerin konularının ve vakaların neler olduğu anlatılacaktır.

6 Şubat 2023 tarihinde Maraş merkezli meydana gelen deprem, derneğin diğer çalışmaları gibi hukuk çalışmalarını da depremden zarar gören LGBTİ+'lara destek sunmaya çalışmış, bölgeye giden avukat örgütleri ve sivil toplum kuruluşlarıyla işbirliği ve koordinasyon içerisinde hukuki danışmanlık sunmuştur.

Afet bölgesindeki avukatlar için Cinsel Şiddetle Mücadele Derneği ve Bodrum Kadın Dayanışma Derneği ile birlikte cinsel şiddetten hayatta

kalanlara hukuki danışmanlık rehberi hazırlamış ve afet bölgesinde çalışmalarına katılan avukatlarla paylaşılmıştır.¹

Deprem bölgesinden Ankara'ya yerleşen LGBTİ+'lara hukuki danışmanlığın yanında, akran desteği de diğer sivil toplum örgütleriyle işbirliği içerisinde sunduk.

Ankara'ya gelebilen LGBTİ+'lar şehre ulaştıklarında deprem bölgesindeki araçlara alınmadıkları, temel yardımlardan yararlanamadıkları, daha öncesinde tanıdıkları kişiler üzerinden ayrımcılığa maruz bırakıldıkları, hiçbir şeyleri olmadan çok ince kıyafetler ve terliklerle bölgeyi terk etmek zorunda kaldıklarını ve birçok nefret suçu ve söylemine maruz kaldıklarını aktardı.

Her ne kadar Ankara'daki birçok lubunya evini depremden hayatta kalan lubunyalara açsa da başta uzun süreli barınma, gıda, ekonomik yoksunluk ve kışlık kıyafet konusunda ihtiyaçları acil bir biçimde devam ediyor.

17 Mayıs, Pembe Hayat, Kırmızı Şemsiye ve KAOS-GL psikososyal danışmanlık ve destek sağlama noktasında sahada olan ve diğer illerdeki lubunyalarla dayanışarak ellerinden gelen desteği en iyi biçimde sağlamaya çalıştı.²

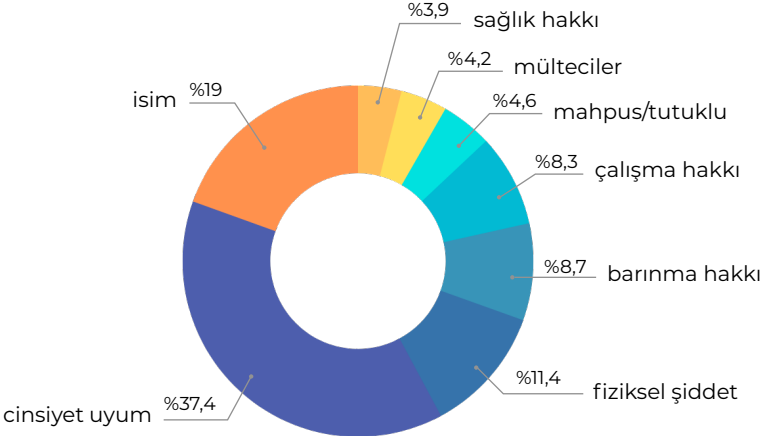
1 <https://pembehayat.org/yayinlar/yayinlar-ve-raporlar-2/afet-bolgesindeki-avukatlar-icin-cinsel-siddetten-hayatta-kalanlara-hukuki-danismanlik-rehberi-1644>

2 <https://www.pembehayat.org/haberler/depremden-etkilenen-lubunyalara-hakkinda-genel-bilgilendirme-2797>

DANIŞMANLIK VERİLERİ VE İÇERİKLERİ

Derneğin 11 ayda Türkiye genelinde en sık aldığı danışmanlık konusu cinsiyet uyum süreçleri ve buna ilişkin hukuki danışmanlık olmuştur. Bu noktada anayasa değişikliği teklifinin anayasa komisyonunda tartışılıyor olması, cinsiyet uyum sürecine başlamak isteyen danışanlar da korkuya sebep olduğunu onlardan aldığımız bilgiler içerisinde olduğunu belirtmekte fayda görüyoruz. Oranlara göre içerikler aşağıdaki tablolarda sunulmuştur.

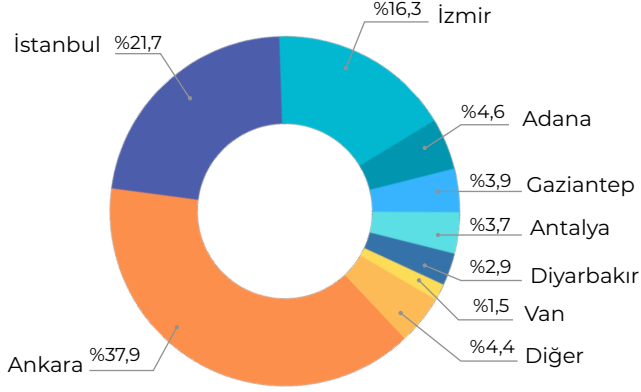
Verilen danışmanlığın konusuna göre dağılımı:

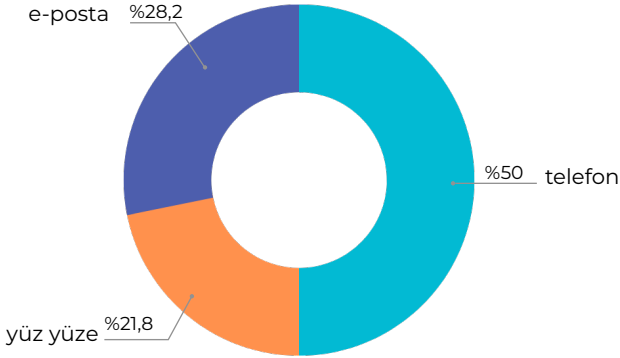
Verilen danışmanlığın şehirlere göre dağılımı:

11 ay boyunca sırasıyla en çok Ankara, İstanbul ve İzmir'den hukuki danışmanlık talebi gelmiştir.

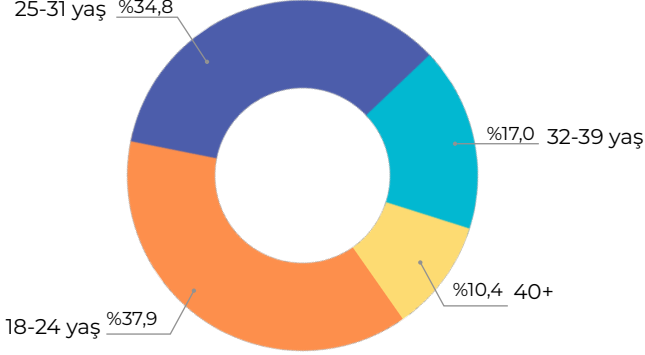
Danışmanlığın veriliş şekline göre:

11 ay boyunca derneğe danışanlar en çok telefon üzerinden ulaşmıştır.

Danışanların yaş gruplarına göre dağılımı:

Danışanların büyük çoğunluğu 18-24 yaş arasında olup, dağılım grafikteki gibidir.

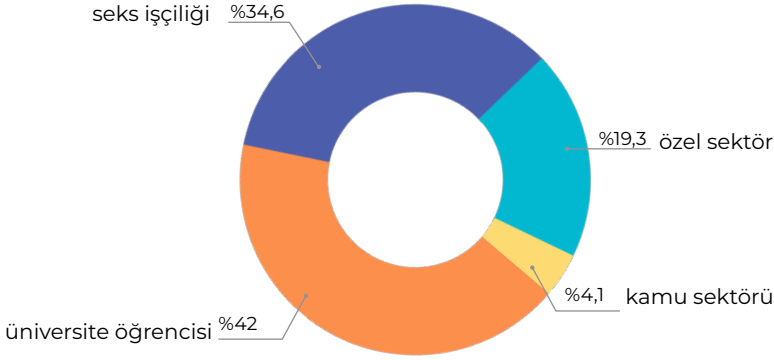
Danışanların çalışma durumları:

11 ay boyunca 295 danışan ne iş yaptığını söylerken, 294 çalışma bilgilerini paylaşmak istemedi.

Seks İşçiliği yaptığını söyleyen danışanların %70'i başka seçeneği olmadığını, iş bulamadıklarını, buldukları işlerde ayrımcılık ve mobinge maruz kalarak ayrıldıklarını belirtirken, büyük bir kısmı da iş bulamayacaklarını düşündükleri için iş aramadıklarını belirttiler.

Seks İşçiliği yapan danışanların %80'nini trans kadınlar oluştururken, %20 sini eşcinsel erkekler oluşturdu.

Kamu sektöründe çalışan danışanların yüzde 65'i eşcinsel erkeklerden oluşurken diğer kısmı trans erkekler oluşturdu. Kamu sektöründe çalışan trans başvurucumuz ise olmadı.

Cinsiyet uyum sürecine ilişkin;

Bu raporda 4271 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun 40. maddesinde kanundaki ifadesiyle "cinsiyet değişikliği" 'ne ilişkin düzenlemeden bahsedilmeyecektir. Türk Medeni Kanununun 40. maddesine ilişkin bilgi için, dernekçe hazırlanan Medeni Kanun 40. Madde, bilgi notuna bakılabilir.¹

Türk Medeni Kanun 40. maddesiyle kimliğindeki cinsiyet hanesini değiştirmek isteyen transların önünde birçok engel bulunmaktadır. Transların cinsiyet kimliğinin tanınması için ameliyat zorunda bırakılmaları, cinsiyet kimliği yönünden bireyler arasında ayrımcılık oluşturmaktadır. İnsanların biyolojik bütünlüklerini kontrol etme anlayışı demokratik bir rejime uygun düşmemektedir. Üstelik ameliyatta nasıl bir değişikliğin gerekli olduğu, açık, belirli ve öngörülebilir değildir. Kişilerin vücut bütünlüğünün korunmasına ve özerkliğine ilişkin hakları korunmasız bir durumdadır. Türk Medenin Kanununda aranan koşullar on sekiz yaşını doldurmuş olmak ve üreme yeteneğinden yoksun hale gelme koşulu bireylerin kendi kaderlerini

¹ <https://pembeyat.org/yayinlar/yayinlar-ve-raporlar-2/medeni-kanun-madde-40-bilgi-notu-1643>

taayin etme hakkının özüne dokunan nitelikte sınırlandırmalardır. Cinsiyet kimliği ergenlik çağından daha önce şekillendiği halde on sekiz yaşını dolduruncaya kadar ait olmadığı bir cinsiyette yaşamaya zorlanması kişilerin kendi kaderini tayin etme hakkının ihlali anlamına gelmektedir. İnterseks bireylerin de henüz bebekken anne, baba, hekim kararıyla cinsiyet kimliklerine karar verilmesi ve interseks olarak yaşamaya devam etmelerine izin verilmemesi de bu niteliktedir.

40. madde transların cinsiyet kimliğine ilişkin düzenleme içerdiğinden intersekslerin cinsiyet kimliğinin tanınmasını olanaklı kılan herhangi bir düzenleme bulunmamaktadır. Uygulamada intersekslerin ad ve cinsiyet hanesi Türk Medeni Kanunu madde 40'a göre değil, Nüfus Hizmetleri Kanunu hükümlerine göre değiştirilmektedir.²

Kişilerin üreme hakkı onların hangi biyolojik özelliklerle doğduklarına göre tanınmaz. Transların cinsiyet kimliklerini belirleyebilmeleri bakımından şart koşulan cinsiyet uyum ameliyatı iznini almak için üreme yeteneğinden yoksun hale geliyor olması insan onuruyla bağdaşmaz. Transların kendilerinin kısırlaştırılmalarının beklenilmesi onların trans anne ya da trans baba olamayacağı fikrine dayandığı ortadadır.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine Y.Y tarafından yapılan başvuruda, Mahkeme bireyin cinsiyet kimliğinin tanınmasının üreme yeteneğinden yoksun kalma şartına bağlanmasını Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 8. maddesine aykırı bulmuştur. Aynı sebeplerle yerel mahkemede ileri sürülen Anayasaya aykırılık iddiası ciddi bulunmuş ve konu Anayasa Mahkemesi'nin önüne gelmiştir. Anayasa Mahkemesi, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin kararına da atıfta bulunarak üreme yeteneğinden yoksunluk şartını kişinin maddi ve manevi varlığını geliştirme hakkına ve özel yaşamın gizliliğine saygı

---

2 Y. 18. HD E. 2012/80 K.2012/4125 T. 19.04.2012

hakkına aykırı bularak oy çokluğuyla iptal etmiştir.³

Cinsiyet kimliğinin tanınması için zorun olarak cinsiyet uyum operasyonu geçirilmesine yönelik TMK 40 hükmünün Anayasaya aykırı olduğu yönünde yerel mahkeme tarafından Anayasa Mahkemesi'ne yapılan itiraz başvurusu oyçokluğuyla reddedilmiştir.⁴ Mahkemenin kararının gerekçesinde cinsiyet kimliği ile beden üzerine alınan kararları birbirinden ayırt edemediği görülmektedir. Cinsiyet uyum operasyonları riskli ve çok külfetli olup, bu riskin kabul edilip edilmemesi kişinin özgür seçimi olması gerekirken cinsiyet kimliğinin resmi olarak tanınması yönünden bunun zorun koşul haline getirilmesinin temelinde toplumsal cinsiyete dayanan normların sürdürülmesi çabası bulunmaktadır. Yalnızca aile ve toplum yapısı, kamu düzeni gibi kavramlara dayanılması rasyonel bir gerekçenin bulunmadığını göstermektedir.

Anayasa Mahkemesi'nin 2015/79 Esas 2017/ 164 Karar numaralı kararında, Prof. Dr. Engin Yıldırım'ın gerekçesinde şu satırlar dikkate değerdir;

3 AYM E. 2017/130 K.2017/165 T. 29.11.2017

4 AYM E.2015/79 K. 2017/164 T. 29.11.2017

“Transeksüel kişinin kendini ait hissettiği cinsiyetin hukuk düzeni tarafından tanınması için ameliyat olmak zorunda bırakılması, ona bedensel ve ruhsal olarak fiziksel ve psikolojik bir yük getirmektedir. Kişinin bedeniyle uyuşmayan bir cinsiyette doğmuş olması ona belki de tüm hayatı boyunca sürecek bir külfet zaten yüklemektedir. Bu açıdan bakıldığında toplumu korumak için transeksüellerden istenilen fedakarlık hiç de ölçülü değildir. Toplumun, devletin, hukukun beklentileri doğrultusunda cinsiyetleşmeyenler, yani biyolojik cinsiyetleri ile sosyo-psikolojik cinsiyetleri uyuşmayanların insanlıkları, vatandaşlıkları, herkeslilikleri sorgalanır hale gelmemelidir.”

İsim değişikliğine ilişkin;

11 ayda Derneğin en sık aldığı ikinci başvuru konusu ise, isim değişikliği davalarıyla ilgili olmuştur. 4271 Sayılı Medeni Kanunun 27. maddesine göre “Adın değiştirilmesi, ancak haklı sebeplere dayanılarak hakimden istenebilir. Adın değiştirildiği nüfus siciline kayıt ve ilan olunur. Ad değiştirmekle kişisel durum değişmez” ifadesi yer almaktadır. Kanunun lafzına bakıldığında nelerin haklı sebep sayılacağı kanunda belirtilmemiş, hakimin takdir yetkisine bırakılmıştır. Yargıtay kararlarından haklı nedenlerle ilgili bir çıkarım yapabiliriz.

Bunlar;

- Kişinin adının komik, gülünç olması
- İsmiinin toplumca bilinen bir suçluya ait olması ya da kötü bir olayla anılması
- Toplumun genel ahlak kurallarına uygun olmayan isimlerden olması
- Kimliğinde yazılı isim değil başka bir isimle herkes tarafından tanınması
- Telaffuzunun zor olması gösterilebilir.

Aldığımız başvuruların birçoğunda haklı sebeplere dayanılarak, örneğin tanık dinleyerek isim değişikliğine karar verilebilirken, birçok kararda da kimlikteki cinsiyet hanesinin değiştirildikten sonra adın değiştirilmesinin gerektiği kararı verilmiştir. Türkiye'nin farklı coğrafyaları da değil, aynı şehirde yan yana olan asliye hukuk mahkemelerinden, farklı kararların çıktığı görülmektedir.

X numaralı Ankara Asliye Hukuk Mahkemesi, bir transın herkes

tarafından tanındığı isminin değişikliğini onaylarken; XY numaralı Ankara Asliye Hukuk Mahkemesi, davacı transın öncelikle cinsiyetinin değiştirilmesine gerektiğine karar verebilmektedir.

Ne var ki isim değişikliği, kişinin yaşıyla özdeşleşen ve kişinin kişiliğinden ayrılamaz bir hak olduğu, kişinin özel hayatının bir parçası olduğu ortadır. İsim değişikliği talebinin Medeni Kanun 40. maddesinde düzenlenen “cinsiyet değişikliği” şartları ile ilgisi olmadığı, madde incelendiğinde görölmektedir. Bireyin varlığına veya kimliğine ilişkin önemli haklar ya da hukuksal çıkarlar söz konusu olduğunda takdir yetkisi daha dar olup bu alanlara yönelik müdahaleler için özellikle ciddi nedenlerin varlığı şarttır.¹

Bireyin varlığına veya kimliğine ilişkin önemli haklar ya da hukuksal çıkarlar söz konusu olduğunda takdir yetkisi daha dar olup bu alanlara yönelik müdahaleler için özellikle ciddi nedenlerin varlığı şarttır. Takdir yetkisi, her bir vakia özelinde ayrı bir kapsama sahiptir. Güvence altına alınan hakkın veya hukuksal yararın niteliği ve bunun birey bakımından önemi gibi unsurlara bağlı olarak bu yetkinin kapsamı daralmakta veya genişlemektedir (Serap Tortuk, B. No: 2013/9660, 21/1/2015, §§ 50, 51; M.K., B. No: 2015/13077, 12/6/2018, §§ 59, 60; Turgay Karaca, § 33).

---

¹ M.K., B. No: 2015/13077, 12/6/2018, §§ 59, 60

DAVA İZLEME

Derneğin hukuk çalışmaları 11 ay boyunca danışmanlık vermenin yanında, dava ve gözaltı takibi, avukat toplantıları, barolarla görüşme ve yerel trans gruplarını destekleme faaliyetlerinde bulunmuştur.

Esat- Eryaman Davası:

2006 yılının Nisan ayında bir inşaat firmasının Eryaman'ı "soylulaştırma" çalışmalarıyla orada yaşayan seks işçisi trans kadınlara yönelik ilk saldırılar başladı. 30 seks işçisi trans kadın taşlar, sopalar, kurşunlamalar ve ev baskınlarıyla yerlerinden edildi. Saldırganlar sadece transların çalıştıkları caddede değil evlerine de giderek sürdürdükleri şiddete devam ettiler.¹ Ankara'nın Eryaman bölgesinde bulunan Şehit Osman Avcı Karakolu'na 24 trans kadın şikayette bulundu. Bilinen isimler, plakalar ve Ş.T. şikâyet edildi. Şikayetlerden bir sonuç alınamadı. Ayrıca yerlerinden edilen trans kadınların bir kısmı Mersin'e gitmek zorunda kaldığı için süreç takip edilemez hale geldi.

Eryaman'daki saldırılardan sonra trans kadınlar, olayları protesto amacıyla Haziran 2006 Ankara'da yürüyüş düzenledi. Eryaman'da yaşayan translara karşı sürdürülen sistematik saldırıları protesto etmek için Lambdaistanbul LGBTT Dayanışma Derneği'nden de 30 kişi

---

¹ <https://www.youtube.com/watch?v=6EQnUrUkTRQ>

İstanbul'dan Ankara'ya geldi.²

Ankara 11. Ağır Ceza Mahkemesi'nin 2007/250 E. sayılı dosyasında sanıklar hakkında yapılan muhakeme neticesinde 17 Ekim 2008 tarihinde sanıkların nitelikli yağma ve nitelikli yağmaya teşebbüs suçlarından beraatlarına; suç işlemek amacıyla örgüt kurmak suçundan ve basit ve silahlı yaralama suçlarından mahkumiyetlerine karar verildi. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'nın 2009/6098 sayılı tebliğnamesi ile örgüt kurmak suçu yönünden onama, yağma yerine kasten yaralamadan hüküm kurulması yönünden bozma ve ayrıca A. G. ile ilgili yağma ve yağmaya teşebbüsten de ayrı olarak hüküm kurulmasını talep etti.Yargıtay 6. Ceza Dairesi vekaletname ve tebligat yönünden eksikliklerin tamamlanması talebiyle dosyayı 12 Kasım 2013 tarihinde iade etmiş ve Mahkeme eksikliğin giderilmesi sonucu ancak 11 Aralık 2018 tarihinde dosya esastan Yargıtay önüne geldi.

Yargıtay 6. Ceza Dairesi, ilk derece Mahkemesinin suç örgütü yönünden mahkumiyet kararının ve yağma ile yağmaya teşebbüs yönünden beraat kararının eksik araştırma yönünden bozulmasına karar vermiştir. Mahkemenin de uyma kararı sonrası serbestlik ilkesi gereği tensip ile eksilikleri tamamlamaya devam etmektedir.

Bozmadan önce ilk derece Mahkemesinin suç örgütünün varlığı yönünden delillerin hukuki değerlendirmesinin gelinen aşamada yeterli olduğu ortada olsa da gerekçeli kararda öncelikle tespit edilmesi gereken husus müdahillerin kolluk beyanları dikkate alındığında kendilerine saldıran grubun 8-10 kişi olduğudur. Bu beyanlar dikkate alındığında olay yerinde sanıklar dışında başkaca "saldırganların da" olduğu anlaşılmakta ve dolayısıyla iddia edilen çanta alma şeklindeki gaspın faillerinin başka kişilerde olabileceği ihtimali bulunmaktadır

---

2 <https://www.pembehayat.org/haberler/detay/2638/karartilan-caddeler-gelemeyen-adalet-esat-eryaman-davasi>

şeklinde yapılan tespitini takiben TCK madde 220/1 kapsamında değerlendirme şu şekilde yapılmıştır: “Sanıklar kendilerinin ve çevrelerindeki insanların “önyargılarının tetiklediği” düşüncelerle çevrelerinde yaşamakta olan ve kendilerini “transeksüel bireyler” olarak tarif eden müdahillere karşı belli bir karar doğrultusunda yoğun ve sürekli saldırılarda bulunmuşlar, onları yaşadıkları hayat alanından ayrılmaya zorlamışlardır. Somut olayda sanıkların önceden bir araya geldikleri, müdahilleri kendi hayat alanlarından çıkarma konusunda fikir birliğine vardıkları, aldıkları bu karar doğrultusunda müdahillere karşı birlikte hareket ettikleri, aynı gün ve sonrasında benzer eylemlerde buldukları, gerçekleşen eylemlerin yanı sıra amaçları gerçekleşinceye kadar yeni eylem kararlılığı içinde buldukları, aralarında gevşekte olsa hiyararşik bağ kurulduğu, belirtildiği şekilde suç işleme kararında devamlılık bulunduğu, amaçlanan suçları işlemeye elverişli üye araç ve gerece sahip oldukları bu şekilde sanıkların kanunun suç saydığı filleri işlemek amacıyla örgüt kurma suçunu işledikleri anlaşıldığında sanıkların TCK 220/1 maddesi uyarınca cezalandırılmalarına karar verilmesi gerektiği kanaatine ulaşılmıştır. Mahkeme huzurunda alınan tanık beyanlarına bakıldığında da suç örgütünün varlığı yönünden önemli deliller dosyada mevcuttur.

Ekonomik çıkarların yanında siyasal motivasyonların da dikkate alınması önemlidir. Şöyle ki;

İddianamede ortaya konulan olaylar zinciri faillerin eylemlerinin insanlığa karşı suç olduğunu, TCK madde 77 ve 78 bağlamında ortaya koymak bakımından yeterlidir. 4 İnsanlığa karşı suçu düzenleyen TCK m. 77/1 “yaralama fiillerinin siyasal, felsefi, ırki veya dini saiklerle toplumun bir kesimine karşı bir plan doğrultusunda sistemli olarak işlenmesi halinde insanlığa karşı suçun oluşacağını” düzenlemiştir.

2006 yılından itibaren Ankara'nın farklı bölgelerinde, yakalanamayan birçok kişi de dahil olmak üzere aynı kişilerce aynı araçlar kullanılmak suretiyle silahlı bir şekilde kasten öldürmeye teşebbüs, kasten nitelikli

yaralama, nitelikli yağma, mala zarar, konut dokunulmazlığını ihlal, şantaj, tehdit suçları haksız ekonomik çıkar sağlamak amacıyla kurulmuş örgütün faaliyetleri kapsamında işlenmiştir.³

Geldiğimiz noktada ise 17 yıldır aynı deliller toplanmaya çalışılıyor. Türkiye’de kentsel dönüşüm adı altında, kent soylulaştırma ve makul vatandaş tanımına uymayanların yerinden ettirilmeleri bugün de güncel problem olarak devam etmektedir. Roman, Dom ve Godi’lerin yıllardır yaşam alanı olan mahalleler; Kürtlerin büyük kentlere göçerek yerleştikleri mahalleler, Sulukule, trans kadınların gettoları bu kent soylulaştırma kent politikaları nedeniyle, kent kültür ve hafızasından silinmek istenmektedir. Mülk sahiplerinin yeni yapılan binalarda, dönerek barınabilmeleri de imkansız hale getirilmektedir.

³ <https://morbulten.kadinininsanhaklari.org/gormezden-gelinen-adalet-mi-translar-mi-esat-eryaman-olaylari-ve-dava-hakkinda/>

İzmir/Alsancak’ta polis ve bekçi şiddeti:

İzmir Alsancak’ta transların yaşadıkları ve çalıştıkları alan olan bölgede, 16 Temmuz 2023 Cumartesi gece 01.30 civarında, üç trans kadına bekçiler hakaret etti ve polis şiddeti ve ters kelepçeyle gözaltına alındılar. Daha öncesinde de aynı bölgede trans kadınlara birden çok keyfi idari para cezaları kesilmiş ve ters kelepçeyle gözlatına alınmışlardı.

Kolluk kuvvetlerinin ürettiği bu nefret politikalarıyla mücadele etmek ve transların onur yaşamları için İzmir Barosu LGBTİ+ Hakları Komisyonu ile görüşülerek dosya takip edilmektedir.

İzmir’de katledilen Hande Buse Şeker’in dava takibi:

9 Ocak 2019’da ateşli silahla katleden ve başka bir trans kadını da ağır yaralayan polis memuru hakkında müebbet hapis kararına tiraz edildi ve sanık hakkında verilen karar itiraz sonucu İzmir 4. Ağır Ceza

Mahkemesinde duruşma görüldü.¹

1 <https://kaosgl.org/haber/hande-seker-i-olduren-volkan-hicret-e-muebbet-hapis-cezasi>

Tarlabaşı Toplum Merkezi kapatılma davası:

İstanbul Tarlabaşı'nda çocukların ve kadınların bir araya gelerek güvenli alan inşa etmek için çalışan Tarlabaşı Toplum Merkezine, medyada sıkça hedef gösterilme sonucu iki ayrı dava açıldı.

İstanbul Valiliği tarafından İstanbul 8. Sulh Hukuk Mahkemesi'nde, "derneğin amacının gerçekleşmesinin olanaksız hale geldiği" gerekçesiyle derneğin kendiliğinden sona erdiğinin tespit edilmesi talepli bir dava açıldı.

İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı'nın düzenlediği iddianame ile İstanbul 18. Asliye Hukuk Mahkemesi'nde "hukuka ve ahlaka aykırılık" gerekçesiyle derneğin feshi davası da açıldı. Dernek hakkında verilen, "faaliyetten alıkonulma" tedbir kararı 6 Nisan'da kaldırıldı.

Örgütlenme özgürlüğüne yapılan müdahaleler yalnızca o sivil toplum örgütünü ilgilendirmez. Bu tür davalar sivil alana ve insan hakları savunucularına yönelik saldırıların bir sonucudur. Dava dernek hukuk çalışmaları tarafından takip edilmektedir.

Kolluk kuvvetlerinin ürettiği bu nefret politikalarıyla mücadele etmek ve transların onur yaşamları için İzmir Barosu LGBTİ+ Hakları Komisyonu ile görüşülerek dosya takip edilmektedir.

Küçük Bayram Sokak trans kadınlar ve ev mühürlemeleri :

İstanbul'un Beyoğlu ilçesine bağlı Küçük Bayram Sokak'ta transların yaşadığı üç ayrı apartmanda bulunan evler mühürlendi. Trans kadınlar, devlet tarafından barınma hakkından yoksun bırakıldı. Herkes için tanımlanan kamu hizmetleri, translar söz konusu olunca uygulanmıyor. Yasalar, transların sosyal hayata katılımlarını engellerken, aynı kanunları

keyfi şekilde uygulayan kolluk, transların mülk edinmelerinin ve ev kiralamalarının önüne geçiyor. Bu sokakta evleri mühürlenmiş trans kadınların gidebilecekleri hiçbir yer yok ve bununla da ilgili hiçbir önlem alınmıyor. Bayram Sokak'ta yaşayan trans kadınlara yönelik şiddet devam ediyor.

İstanbul Cihangir'in göbeğinde 11 Şubat cumartesi günü sokakta donarak ölen trans kadın Deniz. Tanıyanların anlatımıyla, sadece var olmak isteyen trans kadının cenazesine bile ayrımcılık yapıldı.¹

---

¹ <https://m.bianet.org/bianet/toplumsal-cinsiyet/274272-trans-kadin-deniz-sokakta-odu-yasamak-icin-direndi>

2022 Ankara Onur Yürüyüşü:

5 Temmuz 2022'de Ankara'da Tunalı'da 42 kişi, anayasa ile güvence altına alınan toplantı ve gösteri yürüyüş haklarını gerçekleştirmek için, darp edilerek gözaltına alındılar. 11 Mayıs 2023'te ilk duruşması görülen davada, haklarını kullanmak isteyen kişiler sanık sandalyelerinde yargılanmasına devam edilmektedir.

Yürüyüşten 1.5 saat önce Kuğulu Park polis tarafından ablukaya almaya başlamış, basın alandan çıkartılmaya çalışılmış hatta yürüyüş başlamadan ilk gözaltılar gerçekleşmişti. Avukatların da aralarında olduğu onlarca kişi darp edilerek, yakın mesafeden biber gazı sıkılmıştı.

Onur yürüyüşü başlamadan önce İslamcı bir grup Kuğulu Parkta toplandığı, küfürler ve tekbirlerle, toplantı ve gösteri yürüyüşü haklarını kullanmak isteyen LGBTİ+'lara karşı nefret söylemlerinde bulunarak, polisin bu duruma müdahale etmediği mahkemede sanık savunmalarında da geçti.

18.05.2023 tarihinde duruşmada geçen birkaç sanığın beyanları:¹

---

¹ <https://kaosgl.org/haber/ankara-onur-yuruyusu-davasi-polis-tekme-tokat-bizi-dovdu-simdi-biz-yargilaniyoruz>

B.G.: “Cihatçı çeteler bizi takip ederken polis şiddetiyle karşılaştım. İhtar yapılmadan yere atıldılar ve yerde de tekmelediler. Bir kişinin kafasına yumruk attıklarına da şahit oldum.”

A.S.E.: “Üstüme atılan suçlamayı kabul etmiyorum, demokratik hakkımı kullandım. Yoğun polis saldırısına maruz kaldık. Daha eylem başlamadan gözaltına alındım. Gözüme biber gazı sıktılar. İslamcı, faşist çeteler bize sopalarla saldırmaya çalışırken polisler hiçbir şey yapmamıştı.”

B.D.: “Bir arkadaşımız polisler kafasına vurduğu için yerde yatıyordu. Bizleri dövmekle meşgul olan polis, Cihatçı çetelere hiçbir şey yapmadı. Yıllardır süregiden nefrete karşı haklarımızı aradığımız günlerde sokaklardayız, meydanlardayız. Şiddetiniz bizleri yıldırmadı. Yıldırmayacak. Bu suçlamaların hiçbirini kabul etmiyorum. Yaşasın anti-faşist kuir feminist mücadelemiz.”

Anayasa 34. madde: herkes önceden izin almaksızın silahsız ve barışçıl toplantı ve göster, yürüyüşü düzenleme hakkına sahiptir. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, Alekseyev v Rusya kararında toplantı ve gösteri yürüyüşü hakkının yasaklanmasının meşru bir amaca dayanıp dayanmadığına veya kanunla düzenlenip düzenlenmediğine bakmayı demokratik toplumun gereği açısından önemsiz olduğunu ve 11. maddenin gösterinin konu ve amacından rahatsız olabilecek veya göstericilerle aynı fikirde olmayan kişilerin saldırılarına karşı korumayı da içerdiğini tekrarladı. Mahkeme sadece riskin varlığının gösteriyi yasaklamak için yeterli olmadığını, yetkililerin potansiyel saldırılara ilişkin gerekli önlemleri alması gerektiğinin altını çizdi.²

Bununla birlikte Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, Identopa ve Diğerleri v. Gürcistan kararında da saldırı sırasında söylenen

² [https://hudoc.echr.coe.int/tur#\[%22fulltext%22:\[%22\%22CASE%20OF%20ALEKSEYEV%20v.%20RUSSIA%20-%20\[Russian%20translation\]%20summary%20by%20Development%20of%20Legal%20Systems%20Publ.%20Co\%22%22\],%22documentcollectionid%22:\[%22GRANDCHAMBER%22,%22CHAMBER%22\]}](https://hudoc.echr.coe.int/tur#[%22fulltext%22:[%22\%22CASE%20OF%20ALEKSEYEV%20v.%20RUSSIA%20-%20[Russian%20translation]%20summary%20by%20Development%20of%20Legal%20Systems%20Publ.%20Co\%22%22],%22documentcollectionid%22:[%22GRANDCHAMBER%22,%22CHAMBER%22]})

homofobik söylemleri dikkate alarak, LGBTİ+'ların gösteri sırasında maruz kaldıkları şiddeti, o sırada duydukları korkuyu ve hissetleri aşağılanmayı 14. maddeyle bağlantılı olarak 3. maddenin ihlali olarak ayrımcılık yasağı kapsamında değerlendirdi. Mahkeme yetkililerin başvurucların toplantı ve gösteri yürüyüşü özgürlüğünün önyargılı şiddetten koruyamadığını, bu durumun madde 3 ve 14 ile birlikte 11. maddenin de ihlali olduğunu belirtti. Yürüyüşlerin dokuz gün önceden yetkililere haber verildiğini, bu sürenin gerekli önlemleri almak için kullanılabileceğini, gösterinin barışçıl bir şekilde devam etmesinin devletin yükümlülüğü olduğunu, yürüyüş öncesi kamu açıklamaları yapıp hoşgörüyü vurgulayabileceklerini ya da böyle bir gösteriye yapılabilecek olan saldırının mevcut hukuki sonuçları konusunda uyarı yapabileceklerini belirtti.³

---

³ [https://hudoc.echr.coe.int/tur#\[%22fulltext%22:%22identoba%22\].%22documentcollectionid%22:\[%22GRANDCHAMBER%22,%22CHAMBER%22\].%22itemid%22:\[%22001-154400%22\]}](https://hudoc.echr.coe.int/tur#[%22fulltext%22:%22identoba%22].%22documentcollectionid%22:[%22GRANDCHAMBER%22,%22CHAMBER%22].%22itemid%22:[%22001-154400%22]})

Yerel Örgütlenme Destekleme Atölyesi:

İzmir temelli faaliyetlerini sürdürmeyi amaçlayan, 18 Haziran LGBTİ+ Sivil Toplum İnsiyatifi aktivistlerine; çevrimiçi Dernekler Hukuku, Kişisel Verileri Koruma Kanunu, İzleme ve Raporlama atölyeleri gerçekleştirildi.

İzmir'de Alsancak'ta seks işçisi translara her geçen gün artan polis şiddeti sonucunda Hande Buse Şeker¹ katledilmiş ve çok sayıda trans kadın seks işçisi ayrımcılık ve şiddet odağında yaşamaya sürüklenmektedir. Bununla ilgili uluslararası savucunuluk çalışması yapılmasının yanında, bu savunuculuğun veriye dayalı olması somutlaştırıcı olacaktır. Bu açıdan izlemenin nasıl yapılacağı ve izleme yaparken uluslararası kriterler anlatılmıştır. Ayrıca dernekleşme sürecinde dernekler hukukuyla ilgili verilen bilgiler ve

---

¹ <https://www.pembehayat.org/haberler/hande-buse-seker-davasi-19-eylul-rsquo-e-ertelendi-2619>

uygulamaya dönük örnekler aktivistleri güçlendirmiştir. Veri alırken, özel hayatın gizliliğinin önemi yadsınamayacağı gibi Kişisel Verileri Koruma Kanununun yaptırıma bağladığı veri ihlalleri de örgütlenme hakkını sekteye uğratabilecek niteliktedir. Dolayısıyla Kişisel Veriler Hukuku'nunda bu tip atölyelerde anlatılması oldukça önemlidir.

Trans Örgütlenmelerini Güçlendirmek İçin Kapasite Güçlendirme Atölyesi / 20 Kasım Kapsamında:

Türkiye'nin farklı şehirlerinden 12 Trans aktiviste Kapasite Güçlendirme atölyeleri verildi. İstanbul, İzmir, Mersin, Siirt, Antalya, Diyarbakır, Bursa, Eskişehir, Samsun ve Ankara'dan trans aktivistlerin katıldığı atölyeler 19-20 Kasım tarihlerinde gerçekleştirildi. Atölyelerde ; Translara Karşı Hak İhlalleri Raporlaması ve İzleme Atölyesi, Kaynak Geliştirme Atölyesi, Savunuculuk ve Lobi Atölyesi, Trans Örgütlenmesi, Kültür ve Sanat Yoluyla Örgütlenme, Dernekler Mevzuatı ve Terörün Finansmanını Engelleme Yasası, Finansal Raporlama - İzleme ve Denetim atölyeleri verildi.

Trans aktivistleri güçlendirmek için yarım gün süren atölye programında hak ihlalleri raporlaması ve izleme atölyesi veriye dayalı savunuculukta en önemli kullanılacak araçlardan biri ve bununla birlikte daralan sivil alanda yerel örgütlerin, hukuk mücadelesi için dernekler hukuku mevzuatı detaylı bir şekilde anlatıldı.

Avukat Ağı kurma çalışmaları:

Avukat ağı oluşturmak ve Türkiye genelinde verdiğimiz hukuki desteği arttırmak amacıyla 29 Nisan - 1 Mayıs tarihlerinde Avukat Kampı düzenledik.

Kampın ilk günü olan 29 Nisan'da, başlayan programda, Hrant Dink Vakfı'ndan Tuğba Özsoy ve Yasemin Korkmaz Ayrımcı Söylem ve Nefret Söylemi, Dr. Jasmin Duraner ise Heteronormativite ve Dil konusunda bilgi ve deneyimlerini paylaştı. Kerem Dikmen,

Barışçıl Toplanma Hakkı ve Hakka Müdahale Rejimi hakkında bilgi aktardıktan sonra, program soru-cevap ile sonlandı.

İkinci gün olan 30 Nisan'da ise 17 Mayıs Derneği'nden Kardelen Yılmaz Nefret Suçları ve İzleme, ÜniKuir Derneği'nden Duygu Çildoğan LGBTİ+'lar ve Eğitim Hakkı Kadın Zamanı Derneği'nden Ekin Baltaş ise 6284 ve LGBTİ+'lar hakkında atölyeler gerçekleştirdi.

Son gün olan 1 Mayıs'ta ise, kampın çıktıkları konuşularak, oluşturulacak avukat ağına dair beklentiler paylaşıldı ve işbirlikleri konuşuldu. Kampın çıktıklarına göre avukat ağı çalışmalarına başladı.

Adana Barosu LGBTİ+ Komisyonu ile toplantı:

10 Nisan 2023 tarihinde, Adana Barosu bünyesinde LGBTİ+ Hakları komisyonu kuruldu. Kurulan bu komisyonla ortaklaşa çalışmalar ortaklaşa çalışmalar yapmak amacıyla görüşerek, derneğimizin çalışmalarından bahsettik. Kendileriyle olası danışmanlık işbirliği kurabileceğimiz üzerine anlaştık. Üyelerine yayınlarımızı yollayarak ileri tarihte atölye organize edebileceğimizi konuştuk.

İzmir Barosu LGBTİ+ Hakları Komisyonu ile toplantı:

İzmir'de transların maruz kaldığı nefret ve kolluk şiddeti her geçen gün artmaktadır. Bu konuyla ilgili barodan görüşme talep ederek, destek olacak avukatlarla temas kurduk. Toplantıda derneğimizin çalışmalarından bahsederek, olası danışan yönlendirme üzerine anlaştık.

Aksaray Barosu avukatlarıyla danışan yönlendirme:

Aksaray'da yaşayan başvurucu, kolluk tarafından keyfi ve soruşturmaya uygun herhangi bir gerekçe olmadan, cinsel yolla aktarılan enfeksiyon taşıma ve partnerlerine bulaştırma gerekçesiyle ifadeye çağrıldı. Derneğimize arkadaşları üzerinden, kendisinden saatlerdir haber alamadıklarını bildirdi ve Aksaray Barosu avukatlarıyla işbirliği ile süreç

devam ettirilmektedir.

Cinsel Yolla Aktarılan Enfeksiyonlar üzerinden LGBTİ+'lara nefret ve ayrımcılığın uygulandığı ve kriminalize edildiği, siyasilerin medyaya yansayan söylemleriyle de ortadır.¹

Cinsel Yolla Aktarılan Enfeksiyonlara dair bilgiler gün geçtikçe güncellenmektedir ve yargı süreçleri de güncellenen bilgilerin ışığında ilerlemektedir. Ceza yargılamalarının her aşaması, kendine has durumları barındırır dolayısıyla, ceza kanununda yer alan suçları kırılğan grupların kırılğanlıkları gözetilmeden tartışılması daha büyük ayrımcılıklara sebep oluşturur. Ceza Kanununda Cinsel Yolla Enfeksiyon Aktarımı diye bir suç düzenlenmediği gibi, kırılğan grupları bu şekilde damgalamak, kişinin özel nitelikli kişisel verilerini üçüncü kişilerle paylaşmak, özel hayatın gizliliğini ihlal ve kişisel verileri yayma gibi suçları oluştucaktır.

---

¹ <https://www.pembehayat.org/haberler/diyanet-turkiye-genelinde-nefret-dolu-cuma-hutbesi-okuttu-2188>

Pınar Selek dava izlemesi:

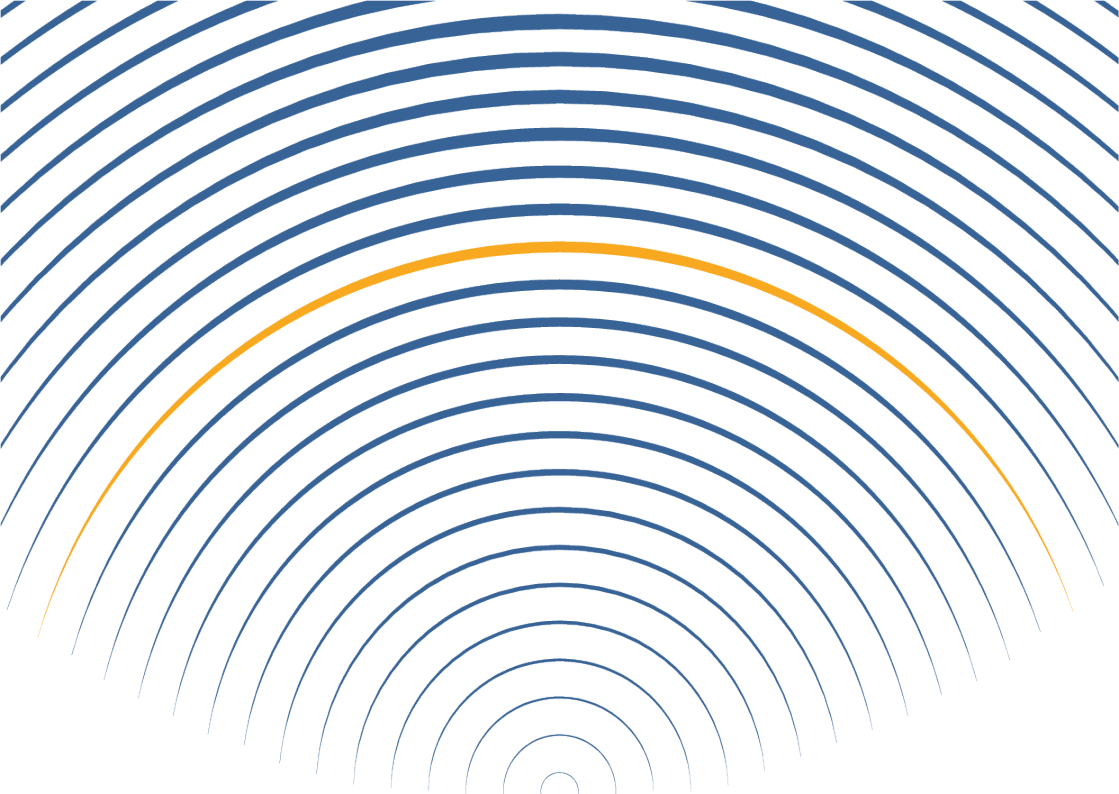
Sosyolog Pınar Selek'in hakkındaki dördüncü beraat kararının da Yargıtay tarafından bozulması üzerine dava İstanbul 25. Ağır Ceza Mahkemesi'nde tekrar başladı. Duruşmaya Paris Belediye Başkanı Anne Hidalgo'nun yanı sıra, baro ve belediye temsilcileri, İnsan hakları ve kadın hakları örgütlerinden temsilcilerin yanı sıra, sosyal araştırmacılar, üniversite temsilcileri parlamenterlerin de aralarında bulunduğu çok sayıda temsilci katıldı. Pembe Hayat Derneği olarak biz de duruşmada yer aldık ve dosyayı takip etmekteyiz.¹

---

¹ <https://www.pembehayat.org/haberler/surgun-edilen-hayatlardan-surgun-edilen-baska-bir-hayata-2837>

SONUÇ YERİNE

LGBTİ+’lar hayatın her yerinde ayrımcılık, kriminalizasyon ve nefrete maruz kalmalarına rağmen, Türkiye’nin insan hakları hareketine, yasaklara ve yasaklanmalara rağmen kadın hareketiyle birlikte ilham olmaya devam ederken, dönüşümde başı çekiyor.

bilgi@pembehayat.org
www.pembehayat.org

Ankara

